

חברה

כתב עת סוציאליסטי
לעניני חברה, כלכלה, פוליטיקה ותרבות

ניליון 18 | סרץ 2005

”היו שהריעו להישג אליו הגיעו אלבשן וחבריו, היו שטענו שההישג חלקי, ולולו בו ואף כעסו על הדרך שבה הושג.”

מתוך: לפעול נגד הכיוון, עמ' 9

חברה - כתב עת סוציאליסטי לעניני חברה,
כלכלה, פוליטיקה ותרבות
כתב העת יוצא באחריות יסו"ד -
ישראל סוציאל-דמוקרטית
מערכת: קהילת פזחה 21 א' תל אביב 69404
gilatg@post.tau.ac.il
עורכים: יפתח גולדמן, גילי גופר, אודי מנור
מערכת: אבי בראלי, חודי נתן, ניר מיכאלי,
עופר סיטמן, דנה שני-עצמון
עזר גום: ענת חולונג, אביתר כפכפי
צילום: שירן בן-יעקב, תומר שמש, הדס
ברקא, stock.xchng, ליהי קוק
עיצוב: ליהי קוק | ערך
דפוס: גרפילי
מחיר: 10 שקלים לניליון
בסיוע קרן המיסדים ע"ש י. אפרת, י. בראלי,
ש. גורן, א. זברסקי, י. חורין, ה. שנקר

ראשית

החליטה על פינוי ישובים. מיד אחרי הועידה התלקחה שוב הסערה הישנה שבין השמאל המדיני - שמאשר ממימוש חזון ההפרדה - לבין הימין שמתארגן למחאה חריפה על גזרת הפינוי בתוך הסערה הודחקו לחלוטין נושאים שהיו בנפשנו אמש. אל מול אופציית השלום מחד וסכנת הפינוי מאידך, כמעט ונשכחו התקציב, הקצבאות, מהגרי העבודה, הבריאות, החינוך. שוב הסתדרה הפוליטיקה הישראלית בסדר הישן - 'מחנה השלום' מול 'המחנה הלאומי'; 'סמולנים' מול 'מתנחלים'; 'עוכרי ישראל' מול 'אוהבי הארץ'. קל לחזור לסדר הישן, המוכח. כאן כל אחד כבר מכיר את הטעונונים ויודע היטב את מקומו במחלוקות אלה. כאן גם יש <<

לפני מספר שבועות הודיעו כמה רופאים מרכזיים במערכת הבריאות על קריסתה, והארץ רעשה... שלושה ימים. גם המורים התריעו על הסכנות שברפורמה בחינוך ומחאות נשמעו לעוד מספר ימים. קולות אחדים הצביעו על המשותף: מערכות ציבוריות של בריאות, חינוך, רווחה וגם תרבות אינן יכולות להתקיים ללא תקצוב ציבורי מספיק. הפרטתן, או מגמות להפרטתן, עשויות להביא לקריסתן. אבל תותחי השלום הקפידו את מוזות השינוי החברתי. התקשורת חגגה סביב 'ועידת שארם' והשלום נראה קרוב מאי פעם, או לפחות קרוב מאי פעם מאז הסכם אוסלו. אחרי הפסגה אישרה הכנסת את תכנית ההתנתקות, והממשלה

חברה

כתב עת סוציאליסטי
לעניני חברה, כלכלה, פוליטיקה ותרבות

אתה לא תגיד נגיד!! | עמ' 12

הישראלית. שוב אנחנו מוצאים את עצמנו מטאטאים את הלכלוך הכלכלי-חברתי אל מתחת לשטיח כדי שלא יפריע לארח את השלום בסלון. הדיווח על יישום דוח 'ועדת דברת' נדחק לעמוד שמונה בעיתון, הדיווח על עוני ומצוקה בקרב קשישים נשכח שלוש שעות אחרי שיצא לאור.

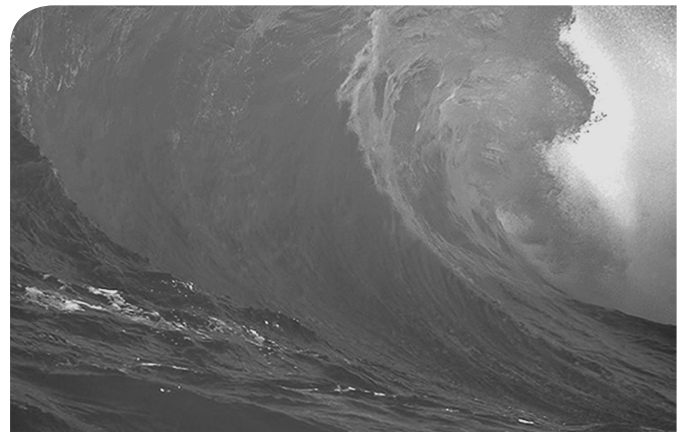
אבל אסור לתת לדיון הציבורי לשקוע לתהום הנשייה. אסור להפסיק ולחשוב על החברה הישראלית, על הכלכלה הישראלית. אם נשכח את הנושאים האלה, נשכח את עצמנו. אחרי שנעשה שלום או שנסכל את הנסיגה נחזור הביתה לחברה לא מתפקדת ולמדינה ללא כוח חיות. לצד הדיון בהתנתקות חשוב להמשיך ולהזכיר את הרפורמה בבנקים שתיטיב עם החזקים על גב החלשים; את מינויו של נגיד חדש לבנק ישראל שבא אלינו הישר מקרן המטבע הבינלאומית על כל תחלואיה; את מערכת החינוך ההופכת פחות ופחות שוויונית; את איכות הסביבה והקשר שלה לפערים חברתיים ואת כוח הפעולה שלנו גם אל מול ייאוש ותחושת אין אונים. כל אלה הם נושאי המאמרים בגליון זה, לצד דיונים במאורעות הצונאמי מזווית קצת אחרת, במושג התחרות ובזכות הנגישות למידע בעידן האינטרנט.

בין כל שאר השפעותיה של ההתנתקות על החברה הישראלית, אחד החששות הגדולים הוא שנשכח את החברה הישראלית, את עצמנו. חשוב להיזכר.

<< במי לתלות את הכישלונות - תמיד יש צד שני שיכול למוטט את כל התהליך ולהחזיר אותנו לנקודת האפס, שלא באשמתנו, לפחות לכאורה. וכמובן, קשה להתמודד מול סיכויי השלום או לפחות השקט המקווה מצד אחד; וסכנת הפינוי הכואב מהצד השני.

בתוך המהומה הציבורית, האימים באלימות ובהתלהמות מכל הצדדים, האם מישוה שם לב שעמוק אל תוך השליש הראשון של השנה אין עדיין תקציב למדינת ישראל? עד לא מזמן שבוע בתוך ינואר ללא תקציב נחשב לחריגה קשה ביותר מהסדר הציבורי וממנהל תקין; היום, מגיע חודש מרץ והתקציב עוד לא אושר ואין פוצה פה ומצפצף. כל התירוצים קיימים: ממשלה חדשה, סיכויי שלום, קרע בעם, רגע היסטורי, החלטות גורליות. נכון - אבל אנחנו חיים ללא תקציב. הדיון על התקציב והמחאות על סעיפים רבים בו כבר נשכחו. כשנעמוד מול ההצבעות האחרונות לאישורו רובנו כבר לא יזכור למה התנגד. חברי הכנסת שיאשרו בהצבעה את התקציב לא יגנו - כי לא נזכור מה ראוי לגינוי. נבחרינו שיצביעו נגד יתפשו כמי שמנצלים את התקציב להצבעה "פוליטית", רחמנא לצלן, ומסכלים את צעדי הממשלה בשעתה הקשה.

מעבר לעצם הדיון בתקציב, בחלוקת הפרוסות האחרונות של העוגה שעקרונות חלוקתה ידועים לכאורה מראש, חסר דיון עקרוני, מהותי, בעקרונות אלה, בסדרי העדיפויות של החברה

"מעשי ידי טובעים בים..." | עמ' 9

סוד הקוצים וסוד העמידה	4
לקריאת 'התיקונים' מאת ג'ונתן פראנזן	רן רביב
הרהורים על הרפורמה בשוק ההון	6
"מעשי ידי טובעים בים..."	9
פוליטיקה של אסונות טבע במערב ובמזרח	אודי מנור
אתה לא תגיד נגיד!! נגיד חדש לישראל?	12
שוייץ של המזרח התיכון, סוף-סוף	14
עובד קבוע	16
עמירם גיל	16
ויקיפדיה כקריאת תיגר על התפישה הקפיטליסטית	17
נדב פרץ	17
צדק סביבתי - צדק חברתי וזכויות אזרח	19
כרמית לובנוב	19
לפעול נגד הכיוון - האם צריך לקדם את העולם לעבר מצבו הרצוי צעד אחר צעד, או להתמקד רק בשינוי כללי חד-פעמי?	22
דודי נתן	22
אני ואתה בחברה משתנה	24
אהוד שמיר	24
העכביש מה ברשת?	26
עופר סיטבון	26
אם כל כך טוב אז למה כל כך רע? עזרא דלומי על המצב	27
החינוך - מפתח להישרדות כלכלית	28
ראיון עם שרת החינוך של פינלנד	28
שון קוגן	28
התחרות הרעה מגרשת את התחרות הטובה	30
חוקי הכלכלה האמיתיים [8]	30
ז'אק ז'נראו	30

מה שהבנק יפסיד מול לקוחות פעילים, שניהלו את כספיהם בתבונה, הוא ימצא דרכים חדשות ומקוריות להרוויח מול הלקוחות הסבילים. " **הרהורים על הרפורמה בשוק ההון | עמ' 6**

עובד בשכר נמוך, הנאלץ לחתום על התחייבות לעבוד במשך שנתיים אצל מעסיקו, ולשלם אלפי שקלים אם יהיה מעוניין לעזוב קודם לכן, הוא עובד שמכאן ואילך ניתן להלין את שכרו, להרע את תנאיו ולפגוע בו - כי האפשרות שיעמוד על זכויותיו ויסתכן במימוש הכנס היא אפסית... **עובד קבוע | עמ' 16**

זה כמו בהוקי קרח, מסבירה האטינו, "אנו מאפשרים לכל הילדים והילדות לשחק, ולא רק לטובים ביותר. בשיטת 'משחק הוגן' זאת, אנו מאפשרים לכולם לאמן את יכולותיהם באופן שווה, ועל ידי כך מתאפשר לנו גם לגלות את הטובים ביותר". **החינוך - מפתח להישרדות כלכלית | עמ' 28**

יסו"ד (ישראל סוציאל-דמוקרטית) היא התארגנות אנשי שמאל-חברתי אשר מטרתה לקדם את הדיון הציבורי בשאלות חברתיות-כלכליות ופוליטיות-תרבותיות פנימיות. יסו"ד מבקשת להציע נקודת מבט סוציאליסטית, כמשקל נגד למגמות ההתפרקות וההפרטה, המאפיינות את החברה הישראלית בעשורים האחרונים. רבים מחברי יסו"ד פעילים בעמותות, ארגונים וחברות העוסקות ברחבי הארץ בתיקון חברתי במישור המקומי וחברים בה גם אנשים פרטיים.

